

OPTUŽBE PROTIV KARADŽIĆA DOVEDENE U PITANJE

Author: Simon Jennings

Sudija od tužilaštva traži da objasni kako se sve tačke optužnice uklapaju u jedinstven, „sveobuhvatan“ zločinački plan.

Tužioci koji su pred Haškim tribunalom pokrenuli postupak protiv bivšeg predsednika bosanskih Srba, Radovana Karadžića, našli su se ove sedmice pod reflektorima javnosti nakon što je pred-procesni sudija doveo u pitanje njihovu formulaciju optužbi protiv okrivljenog.

Sudija Ian Bonomi (Iain Bonomy) izrazio je zabrinutost u vezi sa navodima tužilaštva po kojima je Karadžić od 1992. do 1995. u Bosni sudelovao u tri odvojene zločinačke zavere ili takozvana „zajednička zločinačka poduhvata“.

Prema optužnici koju je sačinilo tužilaštvo, ovi odvojeni planovi su deo prethodno koncipiranog „sveobuhvatnog plana“, čiji je cilj bilo trajno uklanjanje Bošnjaka i bosanskih Hrvata sa onog dela bosanske teritorije koji su bosanski Srbi proglasili svojim.

Sudija Bonomi je ukazao na to da u optužnici opis sveobuhvatnog plana – koji je u Bosni navodno bio sproveden još od oktobra 1991., pa sve do 30. novembra 1995. – nedostaje u tri od 11 tačaka, kao i u dve od tri navodne dodatne zavere za koje se Karadžić tereti.

„Teško je videti kako prvobitan zajednički zločinački poduhvat [koji je naznačen u optužnici] može biti proglašen 'sveobuhvatnim'“, rekao je sudija Bonomi američkom tužiocu Alenu Tigeru (Alan Tieger).

Tužilaštvo Karadžića tereti za odvojene zločinačke zavere koje se tiču opsade Sarajeva u periodu od aprila 1992. do novembra 1995.; genocid u Srebrenici, gde je 1995. izvršen pokolj nad približno 8,000 bošnjačkih muškaraca; te korišćenje pripadnika Ujedinjenih nacija kao talaca tokom maja i juna 1995., a sa ciljem prisiljavanja NATO-a da se uzdrži od vazdušnih udara protiv bosanskih Srba.

Karadžić je – navode tužioci u optužnici – sudelovao i u „sveobuhvatnom“ planu koji je sproveden u periodu od oktobra 1991. do 30. novembra 1995.

„[Pominjanje 'sveobuhvatnog' plana] trebalo bi da nagovesti kako ostala tri na neki način potpadaju pod okvire tog sveobuhvatnog zajedničkog zločinačkog poduhvata“, rekao je sudija Bonomi tužilaštvu.

„Ali, pažljivije čitanje optužnice sugerise da [opsada Sarajeva i navodi o taocima iz UN-a] ne potpadaju, sudeći po optužnici, pod sveobuhvatni zajednički zločinački poduhvat.“

Tiger je odgovorio kako su svi oblici zajedničkog zločinačkog poduhvata koji se navode u optužnici međusobno povezani.

„Ostvarivanje tih [triju odvojenih] ciljeva bilo je povezano sa [početnim] ciljem i sveobuhvatnim zajedničkim zločinačkim poduhvatom da se bosanski Muslimani trajno uklone [iz nekih delova Bosne i Hercegovine]“, kazao je Tiger.

„Svaki od [tri] zajednička zločinačka poduhvata bio je ostvarivan i povezan sa sveobuhvatnim zajedničkim zločinačkim poduhvatom.“

Rasprava je vođena na sastanku koji su ove sedmice u sudu održale sve zainteresovane strane, a inicirana je na Karadžićev zahtev da se tri odvojene zavere izbace iz optužnice i da on bude optužen samo za jedinstven, „sveobuhvatan“ zločinački poduhvat.

„Tužilac navodi četiri odvojena zajednička zločinačka poduhvata koji su se odigrali u Bosni i Hercegovini, pri čemu se vremenski okviri, ciljevi, učesnici i navodna uloga dr Karadžića u tim zajedničkim zločinačkim poduhvatima značajno preklapaju“, napisao je Karadžić u svom podnesku sudijama od 19. marta.

„Štaviše, tužilac tvrdi da su svi ti zajednički zločinački poduhvati imali istu opštu svrhu.“

Karadžić je takođe naglasio kako je to što je optužen za više zajedničkih zločinačkih poduhvata „bez presedana“ u Tribunalu. Međutim, Tiger je ove sedmice pred sudom rekao da to nije tačno.

Pojašnjavajući optužnicu koju je tužilaštvo podnelo, Tiger je rekao kako bi bez govora o „sveobuhvatnom“ planu ono „pogrešno sugerisalo“ da tri zavere nisu uzajamno povezane unutar jedinstvenog plana da se iz pojedinih delova Bosne uklone ne-Srbi.

„Upotreba pojma 'sveobuhvatan' omogućava jasniji govor o odnosu između četiri zajednička zločinačka poduhvata“, kazao je Tiger.

Tiger je potom objasnio kako, govoreći o „sveobuhvatnom“ planu, tužioci pokušavaju da ustanove Karadžićevu odgovornost za svaki zločin koji mu se pripisuje. Međutim, ovo objašnjenje izgleda nije zadovoljilo sudiju Bonomija.

„Za mene su to samo prazne reči, gospodine Tiger“, odgovorio je sudija, koji je rekao da se od tužilaca traži da pokažu prirodu optuženikovog sudelovanja u navodnim zločinima.

Kada je od njega zatraženo da se o tome izjasni, Karadžić je izrazio zabrinutost da bi to što je optužen za više zajedničkih zločinačkih poduhvata njegov slučaj moglo učiniti još složenijim.

„To će iskomplikovati ionako veoma komplikovan i obiman slučaj“, kazao je on.

Takođe je izrazio uverenje da će sudije od tužilaca zatražiti da izmene optužnicu i rekao da to treba učiniti što pre.

„Siguran sam da će ovo pred-procesno veće i žalbeno veće usvojiti i ispuniti sve moje zahteve i da bi bilo mnogo bolje ukoliko bi tužilaštvo prihvatilo vaše dobronamerne predloge i izmenilo optužnicu u roku od nekoliko sedmica, a ne da je predaju u decembru, jer će se ovaj proces tako veoma produžiti“, rekao je on

sudiji Bonomiju.

Nakon što je Karadžić u julu 2008. uhapšen u Beogradu, tužioci su u septembru prošle godine podneli izmenjenu optužnicu. Iako je ta optužnica potvrđena 18. februara 2009., tužioci su 27. februara bili primorani da je izmene po treći put.

Do toga je došlo zato što sudije nisu prihvatile optužbu za ubijanje 140 pritvorenika zatvorskog logora Sušica u bosanskom gradu Vlasenici, pošto tužioci zabunom nisu o tome priložili neophodne dokaze.

Bilo kakve izmene koje bi sudije zatražile na temelju Karadžićevog zahteva od 19. marta mogle bi da dovedu i do podnošenja četvrte verzije optužnice.

Izvestan broj drugih predloga, uglavnom onih koje je sudu uputio okrivljeni, takođe je razmatran ove sedmice, budući da sudija Bonomi traži da se slučaj pripremi za procesuiranje.

Sudija je tako odbacio Karadžićev zahtev da se, na temelju jednakosti oružja, tužilaštvu nametnu ista ograničenja u kontaktu s medijima kao i njemu.

Sekretarijat suda je Karadžiću odobrio da ga jedna novinarka iz Holandije intervjuiše pismenim putem. Među ostalim merama, sud je novinarkina pitanja ograničio na 500, a Karadžićeve odgovore na 2000 reči, pri čemu je okrivljenome naložio da ne daje nikakve političke izjave.

„Veće je to pažljivo razmotrilo i ubeđeno je da se time ne pokreće pitanje jednakosti oružja“, kazao je sudija Bonomi.

„Vaša molba je gotovo frivolna.“

Raspravljalo se i o Karadžićevom nastojanju da čitav slučaj protiv njega bude povučen zbog toga što je tužilaštvo – kako je naveo – prekršilo pravila Tribunala.

Po njegovim rečima, prošlomesečni pretresi kuća njegovih rođaka u Sarajevu, koje je iniciralo tužilaštvo, zastrašili su potencijalne svedoke u njegovom dokaznom postupku i otuda naškodili odbrani.

Zapravo je tužilaštvo odgovorno samo za jedan od tih pretresa, izvršen 27. marta, a negiralo je i optužbe za nezakonitu proceduru.

„Navodi optuženog o zloupotrebi procesa su neutemeljeni i nedokazani. Njegovo pravo na pravično suđenje nije ugroženo tim pretresima, i on ne trpi nikakvu štetu“, odgovorila je Kancelarija tužilaštva (KT) 27. aprila.

Sudija Bonomi je ove sedmice želeo da sazna da li tužilaštvo može da obelodani dokumenta koja je policija iz entiteta bosanskih Srba (Republika Srpska, RS) otkrila prilikom pretresa kuće Karadžićeve snahe i

predala ih prošlog meseca KT-u u Sarajevu.

„Još uvek nemamo te materijale kod sebe, premda verujem da bi uskoro trebalo da nam stignu“, kazao je Tiger.

„Prilično je iznenađujuće da su oni u vašu kancelariju u Sarajevu stigli 21. aprila i da nisu smatrani za hitne. Mi [sada] kasnimo za još dve sedmice i još uvek ih nemamo“, kazao je sudija Bonomi.

„Nikako ne prestaje da me iznenađuju ono što mi u ovom slučaju deluje kao nedostatak ekspeditivnosti.“

Sudija Bonomi je rekao da će o pitanju zajedničkog zločinačkog poduhvata i Karadžićevom podnesku o zloupotrebi procesa sudije verovatno odlučivati sledeće sedmice.

Planirano je da se sve strane u sudu ponovo sastanu 3. juna.

Simon Jennings je izveštač IWPR-a iz Haga.

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/optuzbe-protiv-karadzica-dovedene-u-pitanje>